

Latvian in everyday situations

Module 10: Staying

8 Exercises • Duration: 25 min.

Staying

Latvian

Read & listen online ↗

Vienai naktij, ar brokastīm

Form	Example	Meaning
būšu	Es būšu mājās.	I will be at home.
būsi	Tu būsi mājās.	You will be at home, familiar.
būs	Viņš būs mājās.	He will be at home.
būsim	Mēs būsim mājās.	We will be at home.
būsiet	Jūs būsiet mājās.	You will be at home, polite.
būs	Viņi būs mājās.	They will be at home.
nebūšu	Es nebūšu mājās.	I will not be at home.
nebūsiet	Jūs nebūsiet mājās.	You will not be at home, polite.

Reserve with **Es gribu rezervēt numuru**. The room is an accusative object. **Vienvietīgs numurs** is a single room; **divvietīgs numurs** is a double room. In an order use **vienvietīgu numuru**.

Vienai naktij means for one night: feminine dative numeral and sixth-class noun. With breakfast is **ar brokastīm**, a plural dative after **ar**. **Brokastis ir iekļautas** is a fixed hotel phrase, breakfast is included.

Review future persons for a visit: **būšu, būsi, būs, būsim, būsiet, būs.** The hotel says **Tiekamies svētdien**, see you on Sunday, as a natural farewell.

Dzīvoju, dzīvoju desmit gadus

Form	Example	Meaning
gadus	Es dzīvoju te desmit gadus.	I have lived here for ten years.
marta	Es strādāju te kopš marta.	I have worked here since March.
vācietis vāciete	Es esmu vācietis. Es esmu vāciete.	I am German.
inženieris inženiere	Es esmu inženieris. Es esmu inženiere.	I am an engineer.
protu	Es protu projektēt mēbeles.	I can design furniture.
varu	Es varu sākt.	I can start.
atbraucu	Es atbraucu darba dēļ.	I came for the job.
atbraucāt	Jūs atbraucāt darba dēļ.	You came for the job, polite.

For an ongoing length, Latvian can use present plus a duration: **Es dzīvoju te desmit gadus**, I have lived here for ten years. A starting point uses **kopš**: **Es strādāju te kopš marta.**

A finished experience has past: **Es strādāju tur trīs gadus**, I worked there for three years. Context and time words distinguish same-looking first-person forms. Finite verbs do not change with the learner's gender.

Nationality and occupation do: **vācietis/vāciete, inženieris/inženiere**. Answer the interview in simple identity, language, skill and experience statements. A reason can simply be **Darba dēļ**.

Aicinu, nevarēšu

Form	Example	Meaning
nevarē <u>šu</u>	Es nevarē <u>šu</u> nākt.	I will not be able to come.
nevarē <u>si</u>	Tu nevarē <u>si</u> nākt.	You will not be able to come, familiar.
nevarē <u>s</u>	Viņš nevarē <u>s</u> nākt.	He will not be able to come.
nevarē <u>sim</u>	Mēs nevarē <u>sim</u> nākt.	We will not be able to come.
nevarē <u>siet</u>	Jūs nevarē <u>siet</u> nākt.	You will not be able to come, polite.
nevarē <u>s</u>	Viņi nevarē <u>s</u> nākt.	They will not be able to come.
<u>pats</u> · <u>pati</u>	Es gatavo <u>šu</u> <u>pats</u> . Es gatavo <u>šu</u> <u>pati</u> .	I will cook myself.
<u>pats</u> · <u>pati</u>	Jūs gatavosiet <u>pats</u> . Jūs gatavosiet <u>pati</u> .	You will cook yourself, polite.

Invite a person with an accusative: **aicinu jūs**. The activity is a destination phrase: **uz vakariņām**, a plural dative after **uz**. Say **pie manis** for at my place.

Refuse with **Atvainojiet, nevarēšu**, sorry, I will not be able to. The future of **varēt** is **varēšu, varēsi, varēs, varēsim, varēsiet, varēs**. Negative adds **ne-**.

Neviens needs a negative verb: **Neviens nevar nākt**. A plural all is **visi**, or **visas** for a feminine group. Say **Varbūt citreiz?** to suggest another time.

Mans, tavs, viņa

Form	Example	Meaning
mans	Tas ir mans čemodāns.	That is my suitcase.
mana	Tā ir mana atslēga.	That is my key.
atradu	Es atradu atslēgu.	I found the key.
atradi	Tu atradi atslēgu.	You found the key, familiar.
atradām	Mēs atradām atslēgu.	We found the key.
atradāt	Jūs atradāt atslēgu.	You found the key, polite.
slims slima	Tu biji slims. Tu biji slima.	You were ill, familiar.
slims slima	Jūs bijāt slims. Jūs bijāt slima.	
		You were ill, polite.

For whose, ask **Kam pieder?**. Answer with a dative owner or an agreeing possessive: **Tas ir mans**, masculine object; **Tā ir mana**, feminine object. Third-person ownership stays **viņa**, his, or **viņas**, her.

A lost thing uses **pazust: atslēga pazuda**. All past persons are **pazudu, pazudi, pazuda, pazudām, pazudāt, pazuda**. A find uses **atrast: atradu, atradi, atrada, atradām, atradāt, atrada**.

An owned adjective has the form for the thing, not the learner's sex. For a learner's past illness say **Tu biji slims/slima**. The old attic key and the things keep their original owners.

Palieku, palikšu

Form	Example	Meaning
palieku	Es palieku te.	I am staying here.
palikšu	Es palikšu te.	I will stay here.
biju	Es biju te vakar.	I was here yesterday.

Form	Example	Meaning
esmu	Es esmu te tagad.	I am here now.
būšu	Es būšu te rīt.	I will be here tomorrow.
jo	Es palieku, jo man te patīk.	I stay because I like it here.
priecīgs priecīga	Es esmu priecīgs. Es esmu priecīga.	I am happy.
priecīgs priecīga	Jūs esat priecīgs. Jūs esat priecīga.	You are happy, polite.

A current decision can be **Es palieku**, I am staying. The future is **Es palikšu**, I will stay. Use a short reason with **jo** and a condition with **ja**.

Review **biju**, I was; **esmu**, I am; **būšu**, I will be. Finite verb endings show the person, while the describing word shows gender: **Es esmu priecīgs/priecīga**.

Invite a familiar friend with **Brauc ciemos jūlijā**. Thank everyone with **Paldies par visu**. A plan can be **Brauksim ar vilcienu**, we will go by train, with an ordinary future form.

GRAMMAR**G1) FIND THE MODULE PATTERNS**

Underline the form taught in this module.

- 1 Es esmu vācietis.

Meaning: I am German.

- 2 Es esmu vāciete.

Meaning: I am German.

- 3 Es esmu inženieris.

Meaning: I am an engineer.

- 4 Es esmu inženiere.

Meaning: I am an engineer.

- 5 Es būšu mājās.

Meaning: I will be at home.

6 Es dzīvoju te desmit gadus.

Meaning: I have lived here for ten years.

7 Es nevarēšu nākt.

Meaning: I will not be able to come.

8 Tas ir mans čemodāns.

Meaning: That is my suitcase.

9 Es palieku te.

Meaning: I am staying here.

10 Tu būsi mājās.

Meaning: You will be at home, familiar.

G2) CHOOSE THE FORM 1

Choose the right word for the gap.

1 Lukas: Es esmu _____.

- ☐ A vācieši
- ☐ B vācietis
- ☐ C vācietes

Meaning: I am German.

2 Lena: Es esmu _____.

- ☐ A vācieši
- ☐ B vāciete
- ☐ C vācietes

Meaning: I am German.

3 Lukas: Es esmu _____.

- ☐ A inženieris
- ☐ B inženieri
- ☐ C inženieres

Meaning: I am an engineer.

4 Lena: Es esmu _____.

- ☐ A inženiere
- ☐ B inženieres
- ☐ C inženieri

Meaning: I am an engineer.

5 Es _____ mājās.

- ☐ A būsi
- ☐ B būsīm
- ☐ C būšu

Meaning: I will be at home.

6 Es dzīvoju te desmit _____.

- ☐ A gadi
- ☐ B gadam
- ☐ C gadus

Meaning: I have lived here for ten years.

7 Es _____ nākt.

- ☐ A nevarēšu
- ☐ B varēšu
- ☐ C nevarēsim

Meaning: I will not be able to come.

8 Tas ir _____ čemodāns.

- ☐ A mana
- ☐ B manu
- ☐ C mans

Meaning: That is my suitcase.

9 Es _____ te.

- ☐ A paliec
- ☐ B paliekam
- ☐ C palieku

Meaning: I am staying here.

10 Tu _____ mājās.

- ☐ A būšu
- ☐ B būsi
- ☐ C būsiet

Meaning: You will be at home, familiar.

G3) CHOOSE THE FORM 2

Choose the right word for the gap.

1 Es strādāju te kopš _____.

- ☐ A marta
- ☐ B martu
- ☐ C marts

Meaning: I have worked here since March.

2 Tu _____ nākt.

- ☐ A varēsi
- ☐ B nevarēšu
- ☐ C nevarēsi

Meaning: You will not be able to come, familiar.

3 Tā ir _____ atslēga.

- ☐ A mans
- ☐ B mana
- ☐ C manu

Meaning: That is my key.

4 Es _____ te.

- ☐ A paliksi
- ☐ B paliksim
- ☐ C palikšu

Meaning: I will stay here.

5 Viņš _____ mājās.

- ☐ A būs
- ☐ B būšu
- ☐ C būsīm

Meaning: He will be at home.

6 Viņš _____ nākt.

- ☐ A varēs
- ☐ B nevarēšu
- ☐ C nevarēs

Meaning: He will not be able to come.

7 Es _____ atslēgu.

- ☐ A atradām
- ☐ B atradi
- ☐ C atradu

Meaning: I found the key.

8 Es _____ te vakar.

- ☐ A biju
- ☐ B esmu
- ☐ C būšu

Meaning: I was here yesterday.

G4) CHOOSE THE FORM 3

Choose the right word for the gap.

1 Mēs _____ mājās.

- ☐ A būs
- ☐ B būsiet
- ☐ C būsīm

Meaning: We will be at home.

2 Mēs _____ nākt.

- ☐ A nevarēsim
- ☐ B nevarēsiet
- ☐ C varēsim

Meaning: We will not be able to come.

3 Tu _____ atslēgu.

- ☐ A atradu
- ☐ B atradi
- ☐ C atradāt

Meaning: You found the key, familiar.

4 Es _____ te tagad.

- ☐ A biju
- ☐ B esmu
- ☐ C būšu

Meaning: I am here now.

5 Jūs _____ mājās.

- ☐ A būsiet
- ☐ B būsim
- ☐ C būšu

Meaning: You will be at home, polite.

6 Es _____ projektēt mēbeles.

- ☐ A protu
- ☐ B protam
- ☐ C proti

Meaning: I can design furniture.

7 Jūs _____ nākt.

- ☐ A nevarēšu
- ☐ B varēsiet
- ☐ C nevarēsiet

Meaning: You will not be able to come, polite.

8 Mēs _____ atslēgu.

- ☐ A atradāt
- ☐ B atradām
- ☐ C atrada

Meaning: We found the key.

G5) COMPLETE THE MESSAGES

Fill the gaps with the words from the box.

vācieši vācietis

Lukas: Es esmu _____.

Meaning: I am German.

vācieši vāciete

Lena: Es esmu _____.

Meaning: I am German.

inženieri inženieris

Lukas: Es esmu _____.

Meaning: I am an engineer.

inženieri inženiere

Lena: Es esmu _____.

Meaning: I am an engineer.

būsi būšu

Es _____ mājās.

Meaning: I will be at home.

gadi gadus

Es dzīvoju te desmit _____.

Meaning: I have lived here for ten years.

varēšu nevarēšu

Es _____ nākt.

Meaning: I will not be able to come.

mana mans

Tas ir _____ čemodāns.

Meaning: That is my suitcase.

paliec palieku

Es _____ te.

Meaning: I am staying here.

būšu būsī

Tu _____ mājās.

Meaning: You will be at home, familiar.

marts marta

Es strādāju te kopš _____.

Meaning: I have worked here since March.

varēsi nevarēsi

Tu _____ nākt.

Meaning: You will not be able to come, familiar.

G6) PUT THE MESSAGES TOGETHER

Put the words in order.

1 Tā mana ir atslēga.

Meaning: That is my key.

2 Es palikšu te.

Meaning: I will stay here.

3 Viņš mājās. būs

Meaning: He will be at home.

4 Viņš nākt. nevarēs

Meaning: He will not be able to come.

5 atradu Es atslēgu.

Meaning: I found the key.

6 vakar. te biju Es

Meaning: I was here yesterday.

7 mājās. Mēs būsim

Meaning: We will be at home.

8 nākt. Mēs nevarēsim

Meaning: We will not be able to come.

9 atslēgu. atradi Tu

Meaning: You found the key, familiar.

10 Es tagad. esmu te

Meaning: I am here now.

G7) USE THE PATTERNS

Choose the right words for the situation.

1 **Lukas: I am German. You say:**

- ☐ A Es esmu vācietis.
- ☐ B Es esmu vācieši.

2 **Lena: I am German. You say:**

- ☐ A Es esmu vācieši.
- ☐ B Es esmu vāciete.

3 **Lukas: I am an engineer. You say:**

- ☐ A Es esmu inženieris.
- ☐ B Es esmu inženieri.

4 Lena: I am an engineer. You say:

- ☐ A Es esmu inženieri.
- ☐ B Es esmu inženiere.

5 I will be at home. You say:

- ☐ A Es būsi mājās.
- ☐ B Es būšu mājās.

6 I have lived here for ten years. You say:

- ☐ A Es dzīvoju te desmit gadus.
- ☐ B Es dzīvoju te desmit gadi.

7 I will not be able to come. You say:

- ☐ A Es varēšu nākt.
- ☐ B Es nevarēšu nākt.

8 That is my suitcase. You say:

- ☐ A Tas ir mana čemodāns.
- ☐ B Tas ir mans čemodāns.

9 I am staying here. You say:

- ☐ A Es palieku te.
- ☐ B Es paliec te.

10 You will be at home, familiar. You say:

- (A) Tu būsi mājās.
(B) Tu būšu mājās.

G8) ONE MORE MIXED MESSAGE SET

Fill the gaps with the words from the box.

būsiet būšu

Jūs _____ mājās.

Meaning: You will be at home, polite.

protu proti

Es _____ projektēt mēbeles.

Meaning: I can design furniture.

nevarēsiet varēsiet

Jūs _____ nākt.

Meaning: You will not be able to come, polite.

atradām atradāt

Mēs _____ atslēgu.

Meaning: We found the key.